

DEBATT

Lærepllassene må sikres

Kjernen i yrkesfag-opplæringen er at det finnes virksomheter som både kan og vil ta imot lærlinger.

PÅ TIRSDAG

HANS MARTIN MOXNES
direktør for Entreprenørforeningen
Bygg - Anlegg (EBA) og BA-spaltist.

For de fleste nordmenn har koronaepidemien vært en prøvelse. Vi har alle måttet omstille oss for å unngå smitte. Heldigvis har både evne og vilje til å endre vaner og arbeidsmåter vært så stor at de katastrofale dødstallene man fryktet, er blitt avverget.

■ Smitteoppblomstringen de siste ukene understreker at faren ikke over ennå. Det vil ta tid før pandemien er historie, men mye taler likevel for at det vil ende bra her i landet. Myndighetene skal ha honnør for at vi ikke har opplevd svenske tilstander.

■ Også for Sofie Øian og Sondre Reed Aasgaard fra Bergen ble koronautbruddet en strek i regningen. De har fire år bak seg på skolebenken og som betongfaglæringer i Veidekke Entreprenør, og har begge gjennomført fagprøve med gode karakterer. Men på grunn av koronasituasjonen måtte de holde seg borte fra arbeidsplassen i flere uker, da de skulle forberede seg til den fire dager lange prøven. De ble naturligvis stresset av tanken på at det de hadde planlagt ikke kunne gjennomføres. Men Veidekke hadde heldigvis en plan B, og fylkeskommunen stilte også opp for at Sofie og Sondre skulle få tatt sine fagbrev.

■ Oppgaven de fikk besto i å reise tre vegger med dekke og en drager i front, og at de sammen med resten av arbeidslaget la våtforskaling og støpte en vegg

HVA NÅ?: - Sofie Øian og Sondre Reed Aasgaard fikk gjennomført fagprøven til tross for koronasituasjonen. Landet skal fortsatt bygges, og konsekvensene av en midlertidig nedkjøling i markedet må ikke gå på bekostning av kompetent arbeidskraft, skriver spaltisten. FOTO: EBA VESTENFJELDSKE

i anleggstunnelen på Hamre med 37 kubikkmeter sement. Nå er de blitt fagarbeidere, og karrieremulighetene er mange. Byggopp har for øvrig med støtte fra fylkeskommunen opprettet egne prøvestasjoner i Bergen og Førde i betong og tømmer.

■ Sofie har startet på byggingeniør-linjen på Høgskulen på Vestlandet, og Sondre skal kombinere jobb med opplæring som gjør ham kvalifisert for nettstudier i BIM. Det vil si digital prosjektering av et bygg eller anlegg. Flink ungdommer som helt sikkert vil lykkes med sine planer, til glede for seg selv og for byggenæringen.

■ Historien om Sofie og Sondre er ikke enestående. Hele yrkesfagopplæringen i Norge baserer seg på at private bedrifter og offentlige institusjoner tar inn ungdom fra videregående skole og gir dem den praktiske opplæringen de trenger for å bli gode fagarbeidere; i helsevesenet, industrien og en rekke andre bransjer. Bare på byggeplassene i Vestland er det cirka 2000 lærlinger i de ulike fagene som trengs for å sette opp et bygg, el-

ler realisere et samferdselsprosjekt.

■ Flere søker yrkesfag. I 2019 var andelen blant søkerne til første klasse på videregående i Vestland 51,5 prosent yrkesfag og 48,5 prosent studiespesialisering, mens tilsvarende i år var 54 prosent yrkesfag og 46 prosent studiespesialisering. Denne utviklingen er bra, for vi trenger mange flere fagarbeidere.

■ I fylkeskommunen snakkes det om at de, som følge av endringer i læreplanene, vil ta et helhetlig ansvar for det fireårige skoleløpet. Men de glemmer da at kjernen i hele dette skolesystemet er at det finnes virksomheter som kan og vil ta imot elever som har fullført to år med teori på skolen. Mangler det læreplasser er elevene ille ute. En halvveis fagutdanning er ikke mye verdt.

■ I Entreprenørforeningen - Bygg og Anlegg vedtok vi før korona på visse vilkår å garantere læreplass i våre bedrifter for alle elever i Vestland som fullfører to år på videregående i betongfaget. Vi har bransjens største opplæringskontor, som jobber

måltrettet for både å innfri denne garantien og å skaffe mange nok læreplasser i andre byggfag.

■ Men det er jammen ikke lett. Det økonomiske tilbakeslaget i kjølvannet av pandemien og oljeprisfallet har ført til kanselleringer eller utsettelse av en rekke prosjekter i privat sektor. Det som gjør utsiktene ekstra alarmerende er at offentlige byggherrer, som Vestland fylkeskommune, også setter bremsene på. Fylkestinget har vedtatt å redusere planlagte investeringer i bygg og anlegg i år med 212 millioner kroner. Det planlegges også vesentlige reduksjoner i de kommende årene.

■ Dette får konsekvenser ikke bare for ansatte, men også for hvor mange lærlinger bedriftene kan ta inn.

■ Når vi som representerer byggenæringen likevel har vært tilbakeholdne med å «gråte for vår syke mor», skyldes det at mange andre bransjer, blant andre reiselivet og kulturlivet, har vært verre stilt enn vår. For i motsetning til bedrifter som ble tvunget til å stenge ned, har virksomheten på byggepllassene

stort sett gått sin gang - takket være effektive tiltak for å hindre spredning av viruset.

■ Ikke bare Sofie og Sondre, men hele bransjen, har bestått korona-prøven med glans. Men hva nå? Meldingene fra bedriftene er entydige; når private byggherrer ikke evner å gjennomføre sine planer, må ikke det samme skje med offentlige bygg- og anleggsprosjekter.

■ Dessverre står permitteringer og oppsigelser på agendaen i mange av våre bedrifter. Derfor er vi glade for at regjeringen har utvidet permitteringsperioden til 52 uker for å begrense den økonomiske usikkerheten for de berørte og forhindre kompetanseflukt.

■ Landet skal fortsatt bygges, og konsekvensen av en midlertidig nedkjøling i bygg- og anleggsmarkedet må ikke bli mangel på kompetent arbeidskraft når hjulene igjen begynner å rulle. Erna er både dyktig og klok, og vår innstendige oppfordring til henne er å finne samtlige politiske løsninger som både sikrer arbeidsplasser og ikke minst læreplasser i bygg og anlegg.